

E-kirje: komission tiedonanto EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyistä

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 16.3.2023 tiedonannon EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen (Communication on Long-term competitiveness of the EU: looking beyond 2030). Tiedonanto julkaistiin samaan aikaan kuin sisämarkkinatiedonanto, jossa on komission näkemyksiä sisämarkkinoiden kehittämisestä. Tiedonannot ovat vastaus Eurooppa-neuvoston joulukuun pyyntöön, jossa komissiota pyydettiin esittämään strategia kilpailukyvyyn ja tuottavuuden parantamiseksi. EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyyn seuranta tulee jatkumaan kilpailukykyneuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa

Suomen kanta

Suomi katsoo, että tiedonannossa on tunnistettu kilpailukyvyyn kannalta keskeiset tekijät, kuten sisämarkkinoiden esteiden poistaminen, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan merkitys, digitalisaatio sekä koulutus ja osaaminen. Tiedonanto toimii hyvänä avauksena pitkän aikavälin kilpailukyvyyn seurannalle. On hyvä, että Eurooppa-neuvosto ja Euroopan parlamentti seuraavat kehitystä säännöllisesti. Suomi kuitenkin painottaa, että kilpailukyvyyn edistäminen perustuu konkreettisiin toimiin.

Suomi katsoo, että kilpailukyvyyn seurannan tulee olla systemaattinen hyvin jäsenneilty vuosittainen prosessi, jossa on selkeät aikataulut. Neuvoston työryhmiä sekä kilpailukyvyyn ja kasvun korkean tason työryhmää tulisi hyödyntää kilpailukykyneuvoston valmisteluissa. On myös hyvä, että tuottavuutta ja kilpailukykyä arvioidaan erillisillä indikaattoreilla, ml. sisämarkkinoiden tulostaulun indikaattoreilla. Olisi kuitenkin tärkeää kehittää ja arvioida esitettyjen indikaattoreiden listaa. Indikaattorien avulla tulisi arvioida myös eri politiikka-toimien vaikutuksia pk-yrityksiin. Seurannassa olisi tärkeää hyödyntää myös muita raportteja.

Tiedonannossa tunnistetut keskeiset tekijät kytkeytyvät myös teollisuuspolitiikan muutoksiin. Suomi näkee tärkeänä, että teollisuuspolitiikka tukee elinkeinoelämän uudistumista ja kilpailukykyä. Teollisuuspolitiikan lähtökohtana tulee olla eri toimialojen rohkeaan uudistumiseen kannustaminen ja edellytysten luominen. Teknologisessa ja liiketoiminnallisessa kilpailussa menestystä ei saavuteta vanhaan tukeutumalla. Globaalin kilpailutilanteen muuttuessa Euroopan tulee vastata pitkäjänteisellä teollisuuden uudistumista tukevilla teknologianeutraaleilla toimilla. Tämä edellyttää merkittäviä panostuksia tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä digitalisaatioon. Investointi- ja liiketoimintaympäristön tulee olla kokonaisuudessaan kasvuun kannustava ja ennakoiva, sekä markkinapuutteita korjaava.

Toimivat ja kilpailulliset sisämarkkinat

Suomi katsoo, että EU:n strategisen autonomian on perustuttava EU:n omien vahvuuksien kehittämiseksi, reilulle kilpailulle sekä maailmantalouteen osallistumiselle. (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:4) Reilu kilpailu, toimivat sisämarkkinat ja nykyisten EU-varojen tehokas käyttö ovat EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyn perusta ja avainasemassa nykyisten ja tulevien haasteiden ratkaisemisessa. Jäsenvaltioiden ja komission tulee jatkaa työtä sisämarkkinaesteiden poistamiseksi sekä olemassa olevien sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Sisämarkkinoiden kehittämiseksi tarvitaan kunnianhimoinen strategia EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyn edistämiseksi.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tehokas, riippumaton ja faktoihin perustuva kilpailusääntely ja sen täytäntöönpano ovat erittäin tärkeää EU:n kannalta. EU:n kilpailupolitiikalla ja toimivalla kilpailulla on olennainen merkitys EU:n talouden elinvoimaisuuden ja elpymisen näkökulmasta.

Suomi ajaa EU:n kriisinsietokyvyn kehittämistä tavalla, joka edistää talouden uudistumista sekä turvaa tasapuoliset toimintaolosuhteet EU:n markkinoilla.

Toimiva kilpailu antaa Suomelle kykyä vastata maailman ja markkinoiden muuttumiseen ja kilpailu kannustaa innovointiin sekä pitää hintatasoa kurissa. Sääntöihin perustuva kilpailulainsäädäntö ja sen täytäntöönpano ovat myös erittäin tärkeää yrityksille ennustettavan toimintaympäristön ja oikeusvarmuuden kannalta.

EU:n valtiontukipolitiikka tukee EU:n talouskasvua ja kilpailukykyä parhaiten, kun se kohdentaa yritystuet EU:n yhteisen edun mukaisiin tavoitteisiin ja markkinoiden toimintapuutteisiin kilpailua vähiten vääristävällä tavalla. Erilaisista kriisien takia käyttöönotetuista tilapäisistä valtiontukisääntöjen joustoista ei saa tulla pysyviä, ja niiden tulee olla välttämättömiä ja oikeasuhtaisia tavoiteltavan politiikkatavoitteen kannalta. Tilapäiset säännöt eivät saa vaarantaa EU:n pitkän aikavälin kilpailukykyä, ja niistä tulee irtautua mahdollisimman nopeasti. Valtiontukisääntöjen täytäntöönpanossa tulee myös kiinnittää erityistä huomiota kilpailuolosuhteisiin ja tasavertaisiin toimintaedellytyksiin sisämarkkinoilla.

Yksityisen pääoman ja investointien saatavuus

Suomi kannattaa yleisellä tasolla pääomamarkkinaunionin syventämistä kohti yhtenäismarkkinaa. Suomi yhtyy komission perusteluihin pääomamarkkinaunionin tarpeellisuudesta talouden elpymisen, vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen sekä yritysten rahoitustarpeisiin vastaamiseksi sekä osallistavan ja kilpailukykyisen EU:n rahoitusmarkkinan luomiseksi. Suomi muistuttaa kuitenkin paremman sääntelyn periaatteiden noudattamisen tärkeydestä, vaikutusarvioiden tarpeellisuudesta ja siitä, että ehdotusten tulee olla suhteutettuja ja kohdennettuja kulloisenkin tarpeen mukaan. Suomi korostaa, että pääomamarkkinaunionin päätavoitteena tulee olla tehokkaan ja likvidin rahoitusmarkkinan

varmistaminen, jossa markkinariskit on oikein hinnoiteltu ja sijoittajan vastuu osaltaan toteutuu.

Suomi pitää hyvin tärkeänä, että EU:n ja Suomen rahoitus- ja pääomamarkkinat tarjoavat monipuolista rahoitusta eri lähteistä yritysten elinkaaren eri vaiheisiin. Toimenpiteet, joilla edistetään pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta pääoma-markkinoilta, sekä toimet, joilla edistetään EU:n pääomamarkkinaunionin syventämistä, ovat lähtökohtaisesti kannatettavia.

Julkiset investoinnit ja infrastruktuuri

Suomi painottaa, ettei julkisen rahoituksen ja riskinjoon tule muodostua markkinoilla liian suureksi ja häiritä yksityisten rahoitus- ja pääomamarkkinoiden toimintaa.

Suomi katsoo, että nykyisessä tilanteessa EU:n varoja tulee voida hyödyntää mahdollisimman joustavasti EU:n kilpailukyvyyn, resilienssin ja vihreän siirtymän edistämiseen. Suomi ei näe nykyisessä tilanteessa tarvetta lisärahoitukselle tai kokonaan uusien EU-tason rahoitusvälineiden luomiselle. Mahdolliset uudet tarpeet talouden ja kilpailukyvyyn tukemiseksi tulee kattaa ensisijaisesti nykyisiä varoja priorisoimalla ja uudelleen kohdentamalla.

Kuitenkin esimerkiksi InvestEU-ohjelman pk-yritysten rahoituksen saatavuuden vahvistamista tavoittelevien takausohjelmien enimmäisvolyymi jää selvästi alemmalle tasolle kuin edellisellä rahoituskehyskaudella ja nykytason riittävyttä tulee seurata ja arvioida.

Suomi suhtautuu varauksellisesti investointitukien myöntämiseen verotuksen kautta. Innovaatorahastoa tulisi mahdollisuuksien mukaan kehittää teknologia-neutraalina rahoitusvälineenä.

Tutkimus ja innovaatio

Suomi korostaa, että tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan, teollisuuspolitiikan, digipolitiikan ja sisämarkkinoiden kehittämisen välisten kytkentöjen vahvistaminen tukee tavoitetta teollisuuden kestävästä ja globaalisti kilpailukykyisestä uudistumisesta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää laajaa, koko tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän kattavaa sitoutumista vihreän ja digitaalisen siirtymän toteutukseen sekä niiden edellyttämiin julkisiin ja yksityisiin investointeihin. Olennaisessa roolissa ovat pitkäjänteiset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet.

Suomi katsoo, että Euroopassa tulee määrätietoisesti jatkaa ponnisteluja, jotta voitaisiin saavuttaa EU-tason kolmen prosentin tavoite t&k-menojen osuudelle BKT:sta (1/3 julkista ja 2/3 yksityistä panosta). Investointeja ja kannusteita tutkimukseen ja innovointiin tarvitaan niin EU:n kuin kansallisella tasolla. Näiden investointien laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta tulee myös parantaa. Inhimillinen pääoma on Euroopan tärkein voimavara. Suomi pitää korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan synergioiden edistämistä tärkeänä.

Suomi näkee tärkeäksi, että siirtymäväyliä laadittaessa kiinnitetään huomiota poikkileikkaavien teknologioiden, kuten tekoäly, kyberturvallisuus ja IoT, merkitykseen teollisuuden uudistumiselle.

Suomi korostaa erityisesti tarvetta kohdistaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa kiertotalouden ratkaisuihin.

Suomi katsoo, että biotalous on keskeinen elementti vihreän siirtymän ja teollisuuden kilpailukyvyn toteutumisessa, jotta EU voi päästä irti fossiilisista raaka-aineista ja polttoaineista vahvistaen strategista autonomiaa ja resilienssiä. Biotalous on oikeudenmukaisen vihreän siirtymän mahdollistaja.

Suomi pitää tärkeänä, että kestävät biotalousratkaisut nostetaan osaksi EU:n strategisia työkaluja ja että kestävä biotalouden mahdollisuuksia, kuten biopohjaiset materiaalit, tarkastellaan ja hyödynnetään laajasti teollisissa ekosysteemeissä. Suomi painottaa kestävä biotalouden merkitystä, sillä se voi tarjota kilpailukykyisiä, innovatiivisia ja korkean jalostusarvon ratkaisuja ja palveluita. Biopohjaiset materiaalit ja vastuullisesti tuotetut metallit ja mineraalit tukevat osaltaan EU:n siirtymää kestäväan ja ilmastoneutraaliin talouteen.

Energia

Suomi katsoo, että luotettava energiantuotanto ja energiamarkkinat ovat kilpailukyvyn edellytys. Energian sisämarkkinoita tulee kehittää johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti. Työtä energian säästämiseksi, energian toimitusvarmuuden edistämiseksi, energiatuotannon monipuolistamiseksi sekä uusiutuvan energian käyttöönoton ja investointien edistämiseksi tulee edelleen jatkaa. Lyhyen aikavälin kriisitoimet tulee erottaa pysyvimmistä sääntelyratkaisuista. Kriisitoimilla ei tule luoda epävarmuutta puhtaan energian investointien toteutumiselle eikä energiamarkkinoiden toimivuudelle. Tavoitteena tulee olla selkeämpi ja yksinkertaisempi säädösympäristö sekä investointiympäristön vakaus ja ennustettavuus.

Markkinoilla tapahtunut tuotantorakenteen muutos edellyttää sähkömarkkinamallin arviointia keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, erityisesti uusiutuvan energian määrän kasvussa järjestelmässä.

EU-sääntelyn lähtökohtana tulee olla aito teknologianeutraalisuus, jolla voidaan parhaiten edistää päästöttömiä energialähteitä ja energian toimitusvarmuutta. Ydinvoimalla on keskeinen asema päästöttömänä energiamuotona ja epävarmuus ydinenergian asemasta vaikuttaa alan investointivarmuuteen.

Jäsenvaltioille tulee jättää riittävästi kansallista liikkumavaraa energialähteitä sekä edistämiskeinoja koskien. Kansalliset erityispiirteet on huomioitava asianmukaisella tavalla jättämällä jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa lupamenettelyjen kehittämiseen ja nopeuttamiseen. Jäsenvaltiokohtaisia tavoitteita asetettaessa tulisi huomioida päästöttömän energiantuotannon määrä sekä nykyinen uusiutuvan energian osuus. Päästöttömiin energialähteisiin perustuva loppuenergiakulutuksen kasvu tulisi hyväksyä silloin, kun sillä tavoitellaan teollisuuden ja koko yhteiskunnan muuttamista hiilineutraaliksi.

Digitalisaatio

Euroopan teknologinen kilpailukyky perustuu digitaaliseen kehitykselle, innovaatioille, osaamiselle ja toimiville sisämarkkinoille. Uusien teknologioiden kuten kvanttilaskennan, robotiikan, automaatioasteen noston, tekoälyratkaisujen sekä immersivien teknologioiden tehokas hyödyntäminen luo uutta liiketoimintaa ja tukee yritysten kilpailukykyä. 5/6G:n liiketoimintapotentiaalin arvioidaan kasvavan merkittävästi ja EU:n on edelleen tavoiteltava asemaa globaalin kehityksen eturintamassa. EU:n on myös osoitettava edelläkävijyyttä virtuaalimaailmoja koskevan disruption hyödyntämisessä kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Komission tulee tarkastella digitalisaatiota horisontaalisti ja digitaaliselle kehitykselle tulee asettaa kunnianhimoisia tavoitteita, jotka kuitenkin joustavat huomioiden kulloisenkin jäsenvaltion lähtötilanteen.

Digitaalista siirtymää tulee edistää kokonaisvaltaisilla investoinneilla digitaalisen siirtymän mahdollistavaan innovatiiviseen teknologiaan ja osaamiseen. Digitaalisuuden ja datan hallinnan systemaattinen kehittäminen ovat perusedellytyksiä myös yhteiskunnan vähähiilisyystavoitteessa (ns. kaksoissiirtymä).

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n digitaalista ja teknologista riippumattomuutta kehitetään huomioiden tarvittavalla tavalla eri toimitus- ja arvoketjujen globaali luonne ja tarve tasapuoliselle toimintaympäristölle. Erityisesti yritysten tietojen suojaamisessa säännökset eivät saisi merkittävästi haitata globaalin vientiteollisuuden tarkoituksenmukaisia toimintatapoja. Kansainvälisen ulottuvuuden ja erityisesti kolmansiin maihin liittyvien velvoitteiden osalta valtioneuvosto pitää tärkeänä saman-aikaisesti edistää digitaalista kauppaa ja datataloutta koskevia kansainvälisiä sääntöjä (mukaan lukien kauppasopimukset).

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n digi- ja datasäädöksillä pystytään edistämään tehokkaasti avoimia ja kansainvälisiä digitaalisia markkinoita, varmistamaan kansainväliset tietovirrat ja korkea tietosuojan ja tietoturvan taso.

Suomi pitää tärkeänä edistää datan hyödyntämisessä ja data-avaruuksissa yhteistyötä kansainvälisten kumppanimaiden kanssa. Datan hyödyntämiseksi yhteentoimivuus on olennaista, joten yhteentoimivusrakenteita tulisi kehittää laajemmin kuin vain EU:n sisällä.

Kiertotalous

Suomi korostaa kiertotalouden ratkaisujen merkitystä uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistämiseksi, kilpailukyvyyn ja luonnonvarojen kestävästä käytöstä vahvistamisessa sekä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kiertotalous voi myös edistää omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta kriittisistä materiaaleista.

Suomi pitää tärkeänä tunnistaa kiertotalouden ratkaisujen, kuten raaka-aineiden toisikäyttö, kiertotalouden huomioiva suunnittelu ja tuote palveluna, merkitys uusien liiketoimintamahdollisuuksien löytymisessä sekä kilpailukyvyyn, työllisyyden, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja avoimen strategisten riippumattomuuden vahvistamisessa.

EU:ssa tulee pyrkiä jatkossa kierrätystä kokonaisvaltaisempaan tuotepolitiikkaan. Tavoitteena tulee olla tuotteiden käyttöiän pidentäminen sekä tuotteiden ylläpidon, kunnostamisen, uudelleenkäytön ja uudelleenvalmistuksen edistäminen – ei ainoastaan materiaalien kierrättäminen. Tuotepolitiikan ohjauskeinojen kehittämisessä on tärkeää kokonaisvaltaisen lähestymistapa raaka-aineisiin. Muun muassa tuotteiden elinkaariarvioinnissa ja kriteerien asettamisessa tulee ottaa huomioon uusiutumattomien materiaalien ja kierrätysmateriaalien lisäksi uusiutuvat raaka-aineet. Suomi korostaa, että tuotetietojen saanti on niin yritysten ja kansalaisten kiertotaloustoimien edellytys.

Koulutus ja osaaminen

Osaavan työvoiman saatavuus ja työvoiman osaamisen kehittäminen ovat olennaisia EU:n kilpailukyvyyn ja sosiaalisen koheesion edistämiseksi. Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointiin ja tiedolla johtamiseen sekä koulutusinvestointien ja koulutuksen vaikutavuuden seuraamiseen osana talouskasvua tulisikin kiinnittää enemmän huomiota.

Työmarkkinoiden nopeasti muuttavat taito- ja osaamisvaatimukset edellyttävät tutkintoon johtavan koulutuksen rinnalla dynaamisempaa koulutustarjonnan kehittä-mistä ja oppimismahdollisuuksien luomista. Suomi näkee tärkeänä kehittää koulutuksen sisältöjä ja koulutuksen saavutettavuutta digitaalisia alustoja sekä olemassa olevien strategisten kumppanuuksien - esimerkiksi eurooppalaisten korkeakouluallianssien sekä ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden - kokemuksia hyödyntäen.

Työ- ja elinkeinoelämän osaamisen kehittämisen ja ylläpitämisen tulisi entistä vahvemmin perustua koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön niin EU-tasolla kuin kansallisesti.

Työpaikkojen rooliin osaamisen kehittämisessä ja ylläpitämisessä, ml. työssä oppiminen ja osaamisen tunnistaminen, tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Osaamisen kehittäminen on keskeinen osa työpaikan toiminnan kehittämistä ja sitä kautta tärkeä työvoiman veto- ja pitotekijä. Lisäksi työpaikkojen tulisi hankkia työntekijöille osaamispalveluita ja mahdollistaa työntekijöiden koulutukseen osallistuminen.

EU:n kilpailukyvyyn kannalta on tärkeää houkutella osajia myös kolmansista maista. Sujuvan ja eettisesti kestävänsä kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseksi tulee hyödyntää ja edelleen kehittää jo olemassa olevia välineitä, kuten Euroopan työviranomaista ja EU-RES-työväilytystä.

Kilpailukyvyyn edistämisen kannalta olennaista on työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin kehittäminen ottaen huomioon kansainvälisen rekrytoinnin tarpeet kolmansista maista. EU:lla tulee olla keskeinen rooli työvoima- ja osaamistarpeiden ennakkoinnin tietopohjan, menetelmien ja tiedon hyödyntämisen kehittämisessä ja tavoitteena tulee olla, että kaikissa jäsenvaltioissa tuotetaan laadukasta ja vertailukelpoista ennakkointitietoa pitkän aikavälin kilpailukyvyyn turvaamiseksi.

Kauppa ja avoin strateginen autonomia

Avoimella ja sääntöihin perustuvalla kaupalla on keskeinen rooli EU:n kilpailukyvyyn turvaamisessa ja vihreän siirtymän tukemisessa. EU:n tulee säilyä jatkossakin avoimena kansainväliselle kaupalle ja investoinneille ja edistää kansainvälisessä kaupassa tasaver-taisia toimintaedellytyksiä. Suomi katsoo, että eurooppalaisen teollisuuden kohtaamaan epäreiluun kilpailuun voidaan puuttua kaupan suojainstrumentteja käyttämällä tapauskoh-taisesti silloin, kun edellytykset niiden käytölle täyttyvät.

On tärkeää, että EU:n käynnissä olevat kauppasopimusneuvottelut saadaan päätökseen ja valmiiksi neuvotellut sopimukset mahdollisimman nopeasti toimeenpantua. EU:n tulee panostaa markkinoillepääsyyn mm. avaamalla uusia markkinoita sekä vahvistaa raaka-aineiden toimitusketjuja. Kumppanuuksia voidaan vahvistaa ja tuotantoketjuja monipuolistaa parhaassa tapauksessa myös uudentyypisillä yhteistyöaloitteilla.

Kasvua edistävä sääntelykehys

Suomi pitää hyvänä, että tiedonannossa painotetaan sääntely-ympäristön ja paremman sääntelyn merkitystä kilpailukyvyille. Tarpeetonta hallinnollista taakkaa tulee välttää ja olemassa olevan sekä uuden sääntelyn vaikutuksia yritysten kilpailukykyyn tulee arvioida systemaattisesti. Myös jäsenvaltioiden erityisolosuhteisiin tulee kiinnittää huomiota. Vihreää siirtymää edistävän sääntelyn osalta on pyrittävä luomaan yrityksille selkeä ja mahdollisimman vakaa investointi- ja toimintaympäristö. Tässä Suomi painottaa myös markkinaehtoista ja teknologianeutraalia lähestymistapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio soveltaa yksi yhdestä -periaatetta järjestelmällisesti, läpinäkyvästi ja riittävän kunnianhimoisesti. Komission tulisi laatia vaikutusarviot kaikista

merkittävistä EU-aloitteista, ml. vaikutuksiltaan merkittävät delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset. Yksittäisten aloitteiden vaikutusarviointiin lisäksi tarvitaan eri aloitteiden ja toimenpiteiden yhteisvaikutusten huolellista arviointia. Ennen sektorikohtaisen ehdotuksen antamista tulisi arvioida ole-massa olevan sääntelyn yhteensopivuutta. Komission tulisi lisäksi arvioida ja seurata jo annetun sääntelyn vaikutuksia ja toimivuutta erityisesti huomioiden merkittävät annetut digitalisaatiota ja vihreää siirtymää koskevat säädökset.

Suomi katsoo, että tarkemmat sääntelytaakan vähennystavoitteet ja keinot on valittava huolellisesti aiempia kokemuksia hyödyntäen. Tavoitteen tulisi huomioida myös pk-yritykset. Pääallekkäisiä raportointivelvoitteita tulee välttää. Suomi suhtautuu yleisesti myönteisesti tavoitteeseen vähentää yritysten raportointivelvoitteita 25 %.

Suomi pitää hyödyllisenä erilaisia täytäntöönpanoa koskevia raportteja, kuten sisä-markkinoita ja oikeusala koskevia tulostauluja. Tulostauluissa esitettyjen tietojen on oltava mahdollisimman yhdenmukaisia ja luotettavia ja käytettävien indikaattoreiden selkeitä. Suomi on kannattanut muun muassa sisämarkkinoiden tulostaulun edelleen kehittämistä, jotta sen tuloksia voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla.

Suomi tukee komission tavoitetta kehittää EU-sääntelystä entistä innovaatiomyönteisempää. Sääntelyn testiympäristöjen ohella on kuitenkin jatkuvasti etsittävä myös uusia ja mahdollisimman konkreettisia keinoja innovaatioita edistävän sääntelyn aikaansaamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Komissio toteaa, että EU:n pitkän aikavälin kilpailukykyä tulee tarkastella huolellisesti nykyisessä haastavassa geopoliittisessa kontekstissa.

Komissio painottaa, että EU:n on rakennettava kilpailukykyään vahvuuksiensa pohjalta. Pelkän kriisinhallinnan sijaan on rakennettava vahva ja tulevaisuudenkestävä talous, joka turvaa hyvinvoinnin pitkällä aikavälillä.

Komissio ehdottaa työtä EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyn parantamiseksi seuraavien yhdeksään toisiaan vahvistavan tekijän kautta:

1. Toimivat sisämarkkinat
2. Yksityisen pääoman ja investointien saatavuus
3. Julkiset investoinnit ja infrastruktuuri
4. Tutkimus ja innovointi
5. Energia
6. Kiertotalous
7. Digitalisaatio
8. Koulutus ja osaaminen
9. Kauppa ja avoin strateginen autonomia

Näiden ajurien alla strategiaa täydentävät valikoidut 17 keskeistä tulosindikaattoria (KPI). Tavoitteena on seurata indikaattorien avulla edistymistä kullakin yhdeksällä kilpailukyvyn ulottuvuudella. Nämä tulosindikaattorit ovat myös tiedonannon liitteenä.

Komissio ehdottaa, että indikaattoreita seurataan olemassa olevissa seurantakehyksissä eli sisämarkkinoiden tulostaulussa, digitaalisen vuosikymmenen politiikkaohjelmassa ja eurooppalaisessa ohjausjaksossa. Komissio aikoo esittää päivityksen indikaattoreista vuosittain sisämarkkinoiden tulostaulussa.

Sen lisäksi, että työtä kilpailukyvyn parantamiseksi edistetään keskittymällä yhdeksään tekijään, komissio pyrkii kehittämään kilpailukykyyn ja kasvuun paremmin soveltuvaa sääntelykehystä seuraavin keinoin:

- EU-lainsäädännön säännöllinen arviointi, mukaan lukien politiikkojen kumulatiiviset vaikutukset
- Raportointivaatimusten järjeistäminen, innovaatiomyönteisempi lähestymistapa sääntelyyn
- Jäsenvaltioiden avustaminen EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa

1. Kilpailukyvyn parantaminen vuoden 2030 jälkeen

1.1 Toimivat sisämarkkinat

Komissio toteaa, että sisämarkkinat ovat EU:n kilpailukyvyn ydin ja pysyvät sellaisena myös tulevaisuudessa. Komissio viittaa tässä kohden aiemmin mainittuun Sisämarkkinat 30-vuotta tiedonantoon. Komissio korostaa, että EU:n sisämarkkinalainsäädännön oikea-aikainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on ratkaisevan tärkeää. Komissio korostaa vakaan kilpailupolitiikan merkitystä. Komissio tarkastelee parhaillaan yli 20 eri välineisiin liittyvää kilpailusääntöjen ja -suuntaviivojen kokonaisuutta. Komission on ottanut käyttöön uusia työkaluja kilpailu-uhkien torjumiseksi kuten digimarkkinasäädös ja ulkomaisia tukia koskeva asetus, jolla suojellaan tasapuolisia toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla puuttumalla ulkomaisten tukien aiheuttamiin vääristymiin.

Komissio toteaa, että sisämarkkinoiden syventäminen edellyttää esteiden purkamista ja keskittymistä tietyille sektoreille.

Komissio aikoo edistää edelleen esimerkiksi tietojen toimittamisesta julkishallinnolle ns. 'yhden kerran'-periaatetta (once only principle) myöskeskitettyjen asiointipisteiden avulla esimerkiksi verotuksessa, tullitoiminnoissa ja lainsäädännön edellyttämässä raportoinnissa.

Tulosindikaattoreiksi tämän ajurin alla komissio ehdottaa sisämarkkinoiden integraatiota (kaupan osuus BKT:sta) ja direktiivien määrää, joista komissio on aloittanut rikkomismenettelyn (conformity deficit). Indikaattorin yksi osalta komissio ei aseta numerista tavoitetta, mutta tavoitteen kaksi osalta komissio ehdottaa 0.5% vaatimustenmukaisuusvaje tavoitetta.

1.2 Yksityisen pääoman ja investointien saatavuus

Komissio korostaa, että kilpailukykyinen talous tarvitsee tehokkaan rahoituksen. Yksityinen rahoitus on tärkeä osa rahoituksen kokonaiskuvaa. Riskipääoman osuus investoinneista on edelleen vaatimaton EU:n alueella.

Tiedonannossa painotetaan, että pääomamarkkinaunionin syventäminen on välttämätöntä yksityisten investointien houkuttelemiseksi. Komissio korostaa, että pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelman alaiset ehdotukset tulisi hyväksyä viipymättä vielä tämän komission aikana. Komissio mainitsee tärkeänä myös pankkiunionin loppuunsaattamisen, koska 75 % yrityslainoista on pankkien rahoittamia. Komissio sanoo, ettei pääomamarkkinaunionia ja pankkiunionia tulisi nähdä sektoripolitiikkana, koska ne tukevat koko Euroopan talouden terveyttä.

Myös EU:n verokehys on avainasemassa myös kasvun ja yksityisten investointien tukemisessa. Kuten komissio on aiemmin tiedottanut, se laatii ehdotukset EU:n laajuisiksi ennakonpidätysjärjestelmäksi ja uudet puitteet Euroopan yritysten tuloverotukselle (BEFIT).

EU on kestävä rahoituksen edelläkävijä. Tällä hetkellä komissio arvioi kestävä rahoitukseen liittyvien tietojen antamista sääntelevän asetuksen toimeenpanoa.

Tiedonannossa todetaan, että julkisella siemenrahoituksella (seed money) voidaan mobilisoida yksityisiä investointeja. EU:n Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteydessä perustettu innovaationeuvosto mainitaan esimerkkinä yritysten tukemisesta. InvestEU-ohjelman tavoitteena on mobilisoida yli 372 miljardia euroa pääsääntöisesti yksityistä rahoitusta. Komissio suunnittelee yhdessä Euroopan investointipankin ja muiden kumppaneiden kanssa tuoteyhdistelmää, joka vastaisi nykyisiin rahoitustarpeisiin mm. riskipääoman erityistuotteiden kautta. Komissio arvioi, että tämä ei kuitenkaan riitä tulevaisuuden tarpeisiin. Tämän vuoksi komissio katsoo, miten InvestEU:n kokonaisrahoitusta voitaisiin kasvattaa ajalle 2024–2027. Komissio ennakoii myös, että tulevalla Euroopan suvereniteettirahastolla voisi olla suuri merkitys yksityisille investoinneille kriittisten ja nousevien teknologioiden kannalta.

Komissio ehdottaa indikaattoreiksi yksityisten investointien osuutta BKT:stä sekä riskipääomasijoituksia.

1.3 Julkiset investoinnit ja infrastruktuuri

Tiedonannossa nostetaan esille yleisesti koheesipolitiikan rooli julkisten investointien mahdollistajana EU:ssa.

Komissio painottaa, että EU:n talouden hallintomalli on uudistettava pikaisesti, jotta finanssipolitiikan säännöt ottavat huomioon uuden taloudellisen ja geopolitiittisen todellisuuden.

Julkisesta infrastruktuurista komissio nostaa erityisesti esille liikenteen, energian ja verkkoyhteydet. Tiedonannossa todetaan, että keskeistä on rajat ylittävä yhteistyö. Komissio mainitsee myös avaruuden kasvavan merkityksen turvallisuuden ja puolustuksen osalta sekä myös innovaatioiden ja kilpailukykyyn osalta. Tiedonannossa mainitaan myös julkiset hankinnat keskeisenä osana kestävien ja kilpailukykyisten tuotanto-

toketjien kannalta. Tässä komissio nostaa esille hiljattain julkaisemansa Net zero industry actin, jonka se sanoo olevan askel oikeaan suuntaan. Komissio korostaa myös, että innovatiivisten ja kestävien pk-yritysten tai pk-yritysten yhteenliittymien tulisi voida helpommin osallistua hankintoihin. Hankinnat tulisi suunnitella niin, että pk-yritykset voivat osallistua myös Global Gateway –strategian mukaisiin hankkeisiin.

Komissio ehdottaa tässä kohtaa indikaattoriksi julkisten investointien suhdetta bruttokansantuotteeseen.

1.4 Tutkimus ja innovointi

Komissio korostaa, että innovaatioiden vauhdittaminen erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän aloilla on keskeistä. Tiedonannossa todetaan, että vaikka EU edustaa noin viidesosaa maailman julkaisuista, patenteista ja tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta ja vain alle 7 % maailman väestöstä, EU investoi edelleen liian vähän T&K&I:hin. Erityisesti yksityiset investoinnit ovat EU:ssa alhaiset. Komissio toteaa, että innovatiivisten startupien ja pk-yritysten tulisi voida laajentua ja pysyä EU:ssa. Komissio nostaa esille Euroopan innovaationeuvoston roolin tässä.

Komissio painottaa, että jäsenvaltioiden on tarjottava myös verokannustimia tutkimukselle ja innovaatioille. T&K&I-tukitoimenpiteet mukaan lukien IPCEI:t ovat tiedonannon mukaan avainasemassa innovoinnin riskien vähentämisessä. Komissio nostaa myös tässä kohden esille koheesiopolitiikan merkityksen kaikkien EU:n alueiden pitämisessä mukana innovaatiotoiminnassa. EU:n uuden innovaatiostrategian tavoitteena on osaltaan edistää tätä tavoitetta.

Komissio mainitsee puhtaan teknologian, bioteknologian ja digitaalisektorin niinä alueina, joilla tuottavuus on korkeampaa kuin perinteisillä aloilla. EU:n tulisi hyödyntää edelläkävijäasemaansa kiertotaloudessa ja 'vihreissä' patenteissa.

Komissio toteaa, että bioteknologia tarjoaa arvokkaita mahdollisuuksia esimerkiksi fossiilisten ja tuontiraaka-aineiden korvaamisessa. Komissio nostaa esiin myös "sinisen biotekniikan" (blue biotechnology) tulevaisuuden alana.

Rahoituksen osalta EIP vauhdittaa julkisia investointeja tutkimukseen ja

innovatiivisten hankkeiden ja teknologioiden kehittämiseen EU:n painopisteiden mukaisesti. EIP helpottaa yksityisten sijoittajien houkuttelemista tarjoamalla riskirahoitusta sekä teknistä ja taloudellista osaamista innovatiivisiin hankkeisiin (ml. InvestEU).

Indikaattori tämän otsakkeen alla on T&K-intensiteetti bruttokansantuotteesta, jonka tulisi olla suurempi kuin 3%2030 jälkeen. Komissio ehdottaa toiseksi indikaattoriksi patenttihakemusten määrää.

1.5 Energia

EU:n kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää luotettavaa ja kohtuuhintaista energian tarjontaa ja hyvin integroituneita energiemarkkinoita. Energian hinta on korkea EU:ssa kuin muilla maailman alueilla, ja tämä ero on kasvanut viime aikoina Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi.

Komissio toteaa, että REPowerEU-suunnitelma tähtää EU:n energiariippumattomuuden lisäämiseen ja nopeuttamiseen eurooppalaisen vihreän ohjelman hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita unohtamatta. Useita säädöksiä on äskettäin hyväksytty tai neuvotellaan tällä hetkellä uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä markkinoiden vakauttamiseksi ja kuluttajien suojelemiseksi korkeilta energian hinnoilta.

Tiedonannossa korostetaan, että uusiutuvien energialähteiden nopeampi käyttöönotto ja energiatehokkuus ovat avainasemassa talouskasvun ja energiariippumattomuuden kannalta. Tämä tulee vaatimaan merkittäviä investointeja energiantuotantoon, verkkoihin sekä teollisuuskapasiteettiin näillä aloilla. Sähkömarkkinasuunnittelun uudistaminen lisää kannustimia yksityisiin investointeihin uusiutuviin energialähteisiin. EIP aikoo lisätä panostustaan REPowerEU-suunnitelmaan 30 miljardista eurosta 45 miljardiin euroon.

Lisäksi tiedonannossa todetaan, että talouden sähköistäminen edellyttää verkon päivittämistä tukemaan uusiutuvien energialähteiden integrointia ja energiajärjestelmän digitalisointia. Energian varastoinnilla on myös merkittävä rooli joustavuuden ja toimintusvarmuuden varmistamisessa.

Indikaattoreita tämän ajurin alla ovat uusiutuvien energialähteiden osuus koko energiantuotannosta sekä sähkönhinta muille asiakkaille kuin kotitalouksille.

1.6 Kiertotalous

Komissio painottaa, että kiertotalous tarjoaa mahdollisuuksia vähentää resurssiriippuvuutta, jätettä, kauppariippuvuuksia ja lisätä työllisyyttä ja kasvua. Kiertotalouden ympärille tarvitaan myös uusia palveluita, kuten digitaalisia ratkaisuja. Tuotteet, jotka on suunniteltu korjattaviksi, uudelleenkäytettäväksi ja kierrätykseen ovat komission mukaan avainasemassa. Lisäksi tiedonannossa nostetaan esille teollinen symbioosi kestävän teollisuuden kasvun alueena.

Komissio korostaa, että hyvin toimivat uusiomateriaalimarkkinat ovat ratkaisevat ja raaka-aineita koskeva asetus kannustaa kierrätykseen. Tavoitteena on kattaa 15%EU:n kriittisten raaka-aineiden kysynnästä kierrätyksellä.

Koko EU:ssa sovellettavat yhteiset säännöt helpottavat komission mukaan yrityksiä siirtymään nopeammin kiertotalouden piiriin. Komissio nostaa myös esille ekologisen suunnittelun säännöt (ecodesign), joiden on tarkoitus lisätä materiaalien talteenottoa ja kierrätystä. Mukana olevan digitaalisen tuotepassin avulla kuluttajat ja yritykset saavat tietoa energian käytöstä, kierrätetyn sisällön kestävydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä.

Ehdotettu indikaattori on kiertotalouden toimintasuunnitelman tavoite kierrätysmateriaalin käyttöasteen tuplaamisesta vuoteen 2030 mennessä (vuoteen 2020 verrattuna).

1.7 Digitalisaatio

Komissio painottaa, että EU:n on saatava johtava asema tekoälyssä, kvanttilaskennassa, mikroelektronikassa ja virtuaalitekniikkatodellisuudessa ja lisäksi huolehdittava digitaalisesta infrastruktuurista kyberturvallisuudessa, 5G:ssä sekä pilvipalveluissa ja datassa. Komissio painottaa, että tulevaisuuden rajat ylittävien yhteyksien suunnittelu tulisi aloittaa pikimmiten.

Komissio mainitsee tekoälyn tärkeänä välineenä kilpailukyvyn vahvistamisessa ja viittää yhdessä jäsenmaiden kanssa rahoittamaansa tekoälyn testaus- ja kokeilujärjestelyjä (sandboxes), joissa testataan uusimpia tekoälypohjaisia teknologioita reaaliajassa. Komissio edistää tekoälyn käyttöönottoa myös julkishallinnossa.

Komissio sanoo hyödyntävänsä Euroopan suurteholaskennan yhteisyrityksen menestyksestä esimerkkiä kvanttilaskennan tutkimus- ja innovointitoiminnassa. Kvanttilaskennalla komissio mainitsee olevan monia mahdollisia sovellutuksia rahoituksessa, logistiikassa, sähköisessä viestinnässä sekä kansallisessa turvallisuudessa ja puolustuksessa. Komissio toteaa, että puolijohteet ovat jo nyt kriittisiä teollisuuden häiriönsietokyvyn kannalta ja tulevaisuudessa niistä tulee entistäkin tarpeellisempia. Chips Act tukee EU:n puolijohde-ekosysteemin kilpailukykyä, EU:n teknologisen suvereniteetin lisäämistä ja huoltovarmuutta.

Komissio mainitsee myös 'Web 4.0' ja komission työn 'digitaalisten kaksosten' kehittämiseksi.

EU:n kyberturvallisuuden lainsäädäntökehystä komissio tavoittelee vahvistavansa muun muassa ehdotetulla kyberkestävyysäädöksellä, jolla pyritään suojaamaan verkkoon kytketyt tuotteet. Komissio myös auttaa pk-yrityksiä lisäämään kyberkestävyyttä digitaalisten innovaatiokeskittymien kautta.

Komissio on valinnut indikaattorit tämän ajurin alle digitaalisen vuosikymmenen politiikkaohjelmasta: vuoteen 2030 mennessä digiteknologian käyttöasteen tulisi olla vähintään perustasolla yli 90% pk-yrityksistä ja 75% EU:n yrityksistä tulisi käyttää pilvipalveluja / tekoälyä / massadataa.

1.8 Koulutus ja osaaminen

Komissio tunnistaa työvoimapulan keskeisenä haasteena kilpailukyvyille. Vihreä ja digitaalinen siirtymä tulee vaatimaan työntekijöiltä yhä enemmän osaamista. Komissio nostaa tässä yhteydessä esille Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelman koulutustavoitteen: vähintään 60 % kaikista aikuisista tulisi osallistua koulutukseen joka vuosi vuoteen 2030 mennessä. Komission mukaan ongelman ratkaiseminen edellyttää myös kolmansien maiden kansalaisten liikkuvuuden ja pätevyyksien tunnustamisen helpottamista. Komissio esittää tänä vuonna aloitteen kolmansien maiden kansalaisten osaamisen tunnustamisesta.

Komissio mainitsee EU:n osaamisagendan (European Skills Agenda) EU:n tiekarttana työvoiman saatavuuden varmistamiseen. Lisäksi komissio mainitsee, että Euroopan osaamisen teemavuonna 2023 keskitytään taitoihin, jotka paikkaavat osaamisvajetta EU:ssa.

Komissio sanoo, että kansallisen/alueellisen tason keskitetyt asiointipisteet (yhden luokun periaate) voivat helpottaa yksilöiden mahdollisuuksia kehittää osaamistaan.

Komissio jatkaa parhaiden käytäntöjen vaihtamista olemassa olevilla työkaluilla, kuten yksilöllisillä oppimistileillä.

Siirtyminen kohti osaamisen yhtenäismarkkinoita edellyttää komission mukaan osaamisen siirrettävyyttä kaikkialla EU:ssa. Komissio kannustaa jäsenmaita hyödyntämään täysimääräisesti direktiiviä ammattipätevyysien tunnustamisesta. Komissio tutkii myös tapoja helpottaa edelleen osaamisen validointia, myös niiden pätevyysien osalta, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Komissio tuo esille, että naisten ja nuorten osaamista tulee hyödyntää paremmin. Tässä yhteydessä komissio mainitsee harjoittelun laatupuitteiston päivittämisen. Lisäksi tulee edistää yhtäläisiä osallistumisen mahdollisuuksia vähemmistöjen ja vammaisten osalta.

Komissio painottaa ammatillisen koulutuksen merkitystä ja sen sisällyttämistä suunniteltuihin talousuudistuksiin sekä alueellisiin ja alakohtaisiin strategioihin. Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköillä on komission mukaan tärkeä rooli, koska yksiköt tekevät tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa ja edistävät aluekehitystä, yrittäjyyttä ja innovaatioita. Komissio jatkaa oppisopimusten tukemista European Alliance for Apprenticeships -järjestön (EAfA) kautta.

Tämän ohjaimen seuraamiseksi ehdotetaan seuraavia KPI:itä:

Aikuisten osallistuminen koulutukseen vuosittain (naiset sekä miehet), kokonaistyöllisyysaste sekä ICT-asiantuntijoiden määrä (naiset ja miehet).

1.9 Kauppa ja avoin strateginen autonomia

Komissio toteaa, että avoin ja hajautettu kauppa tekee EU:sta vauraamman, kilpailukykyisemmän ja kestävämmän. Muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä EU:n on jatkettava toimitusketjuihinsa vahvistamista ja riippuvuuksien vähentämistä kriittisissä raaka-aineissa sekä muissa strategisissa tuotteissa ja teknologioissa.

Komissio toteaa jatkavansa työtään markkinoiden avaamiseksi EU:n yrityksille syventämällä suhteita liittolaisiin ja kauppakumppaneihin. Komissio jatkaa vapaakauppasopimusverkostonsa (FTA) hyödyntämistä ja sopimusten tehokasta täytäntöönpanoa. EU jatkaa yhteistyötä Maailman kauppajärjestössä ja osallistuu sen uudistamiseen, korostaen monenvälisen kaupan sääntöjen keskeisyyttä tasaisemman pelikentän varmistamiseksi. Lisäksi EU jatkaa kumppanuuksien rakentamista myös muilla järjestelyillä, hyödyntäen mm. Global Gateway -strategiaansa.

EU pyrkii solmimaan sopimuksia digitaalisen kaupan säännöistä keskittyen kumppaneihin Aasiassa. Komissio toteaa, että vuonna 2022 perustettu ja tänä vuonna työnsä aloittava EU:n ja Intian välinen kauppa- ja teknologianeuvosto (TTC) on hyvä esimerkki strategisten kumppanuuksien vahvistamisesta. Myös kriittiset raaka-aineet ovat alue, jossa EU pyrkii laajentamaan kumppanuusverkostoaan (raw materials club) kestävien investointien turvaamiseksi.

EU jatkaa myös entistä tiiviimpää yhteistyötä saman arvopohjan jakavan Yhdysvaltojen kanssa. EU ja Yhdysvallat työskentelevät yhdessä uuden transatlanttisen kestävä kaupan aloitteen toimeenpanemiseksi. EU ja Yhdysvallat syventävät yhteistyötä myös kriittisten mineraalien ja akkujen toimitusketjujen monipuolistamiseksi ja taloudellisen turvallisuuden vahvistamiseksi.

Komissio painottaa, että EU:n ei tulisi olla ainoastaan reaktiivinen suhteessa kolmansien maihin. Taloudellisen turvallisuuden kehyksen alla riskeihin puututaankohdenne-tuin keinoin, samalla turvaten vapaa kaupan ja digitaalisten kumppanuuksien hyödyt. EU tulee hyödyntämään strategisesti käytettävissä olevia välineitä, kuten kaupan suo-jatoimia (TDI), sisämarkkinoita vääristäviä ulkomaisia tukia koskevaa asetusta (FSR), kansainvälistä julkisten hankintojen instrumenttia (IPI) ja ehdotettua asetusta suojaui-tumisesta kolmansien maiden käyttämältä taloudelliselta pakottamiselta (ACI). Komis-sio painottaa, että vastavuoroinen markkinoillepääsy ja kaupan esteiden poistaminen luovat lisää mahdollisuuksia kaupalle, investoinneille, innovaatioille ja tuottavuuden kasvulle.

Indikaattori ajurin yhdeksän alla on kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan osuus BKT:sta.

2. Kasvua edistävä sääntelykehikko

Komissio painottaa, että julkishallinnon ja sääntelykehyksen laatu on ratkaisevan tär-keää EU:n kilpailukyvyille. Komission mukaan EU:sta on tullut globaali kärki kulutta-jansuojan, kilpailulainsäädännön, ympäristön ja työelämän sääntelyn sekä ylei-sesti sääntelyn vakauden ja varmuuden osalta. Komissio tunnistaa kuitenkin tar-peen jatkotyölle. Sääntöpohjainen, vapaa ja reilu kauppa on edellytys EU:n turvalli-suudelle ja hankintojen monipuolisuudelle.

Uudella kilpailukykytarkastuksella varmistetaan, että säädösehdotusten vaikutusarvi-oinnit esittävät selkeästi ja yhtenäisesti kunkin ehdotuksen odotetut vaikutukset kus-tannuksiin, hintoihin, kansainväliseen kilpailukykyyn, innovointikykyyn sekä pk-yri-tyksten kilpailukykyyn. Komissio pyrkii myös arvioimaan paremmin eri politiikkatoimien kumulatiivisia vaikutuksia EU-tasolla metodologian kehittämiseksi. Lisäksi tiedonan-nossa tuodaan esiin paremman sääntelyn ”yksi yhdestä” –lähestymistapa. Komissio raportoi keväällä julkaistavassa taakkakyselyssä (Annual Burden Survey) sen toteu-tumisesta ja tulokset vaikuttavat lupaavilta.

Komissio painottaa, että raportointivelvoitteet ovat välttämättömiä, vaikka ne aiheutta-vat taakkaa erityisesti pk-yrityksille. Raportointivelvoitteiden keventäminen ja hallin-nollisen taakan vähentäminen ovat edelleen komission tavoitteita. Ehdotukset rapor-tointivaatimusten yksinkertaistamisesta kunkin vihreän, digitaalisen ja taloudellisen teema-alueen osalta on tarkoitus julkaista ennen syksyä. Tavoitteena tulisi olla sään-telytaakan vähentäminen 25%vaarantamatta politiikkatavoitteita. Esimerkiksi vihreää siirtymää koskevissa aloitteissa tämä komissio on usein ehdottanut uusia raskaita ra-portointivelvoitteita.

Komission tavoitteena on kehittää edelleen sääntelyn innovaatiomyönteisyyttä edistä-mällä sääntelyn hiekkalaatikoiden (regulatory sandboxes) ja testialustojen käyttöä, joiden avulla voidaan testata uusia toimintatapoja valvotussa ympäristössä rajoitetun ajan. Komissio aikoo myös tarkastella ’kannustavan lainsäädännön’ mahdollista käyt-töä yhä useammassa tilanteessa.

Komissio aikoo edelleen säännöllisesti selvittää, onko EU-lainsäädäntö tarkoituksen-mukaista. Erityisesti aloilla, joissa on käynnissä merkittävä teknologinen murros, ko-missio selvittää raukeamis- ja uudelleentarkastelulausekkeiden (sunset and re-view clause) käyttöä sääntelyssä varmistaakseen, että sääntely on tulevaisuudenkes-

tävää. Komissio toteaa jatkavansa jäsenmaiden auttamista EU-lainsäädännön toimeenpanemisessa. Jäsenvaltioiden tulee muun muassa pidättäytyä lisäämästä tarpeetonta taakkaa ja asettamasta tarpeettomia rasitteita yrityksille ja kansalaisille toimeenpannessaan EU:n säädöksiä (gold plating). Täytäntöönpanon on oltava oikea-aikaista, jotta minimoidaan epävarmuus erityisesti elinkeinoelämän osalta.

Tulosindikaattorin 17. (Ease of regulatory compliance) on tarkoitus kuvastaa sitä, kuinka helppoa yritysten on noudattaa sääntelyä ja hallinnollisia vaatimuksia. Komissio ei ole asettanut tälle indikaattorille numeerista tavoitetta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto 27.3.2023, EU8 kilpailukykyjaosto kirjallinen menettely 31.5-7.6.2023
EU-ministerivaliokunta 25.8.2023

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission tiedonannolla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannolla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Valtioneuvoston EU-selonteko 4/2021.

Asiakirjat

COM (2023)168 final.
Valtioneuvoston EU-selonteko 4/2021.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Isabella Paju TEM, isabella.paju(at)gov.fi, puh. 050 5744877
Jenni Heikka TEM, jenni.heikka(at)gov.fi, puh. 050 4354672

VAHVA-tunnus

EU/597/2023
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite